

Regeringens proposition

1975/76: 156

om höjning av visst avdrag vid arvs- och gåvobeskattning av förmånstagarförvärv, m. m.

beslutad den 4 mars 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det vid arvs- och gåvobeskattningen skattefria beloppet för förmånstagarförvärv enligt vissa liv-, olycksfalls- och sjukförsäkringar höjs från 51 000 kr. till 59 000 kr. Därjämte föreslås i klarläggande syfte en smärre justering av 12 § andra stycket lagen om arvsskatt och gåvoskatt.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt**

Härigenom föreskrives att 12 § lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*12 §²

Har någon i enlighet med lagen (1927: 77) om försäkringsavtal insatts såsom förmånstagare och erhåller han vid försäkringstagarens död förfoganderätten över försäkringen eller, utan att sådan rätt förvärfvas, utbetalning på grund av försäkringen, skall vad förmånstagaren sålunda bekommer vid beräkning av arvsskatt anses såsom arvfallen egendom. Vad nu sagts skall gälla jämväl förvärv, som på grund av stadgandet i 104 § andra stycket nämnda lag tillfaller dödsbodelägare, vilken är berättigad till laglott, med iakttagande dock av vad beträffande fördelning av sådant förvärv kan vara bestämt i skifteshandling, vilken jämlikt 16 § lägges till grund för lotternas beräkning. Har försäkringstagarens make insatts såsom förmånstagare, föreligger icke skattskyldighet för den del av förvärvet, som motsvarar det belopp, varmed, därest förvärvet ingått i försäkringstagarens kvarlåtenskap, makens jämlikt 15 § skattefria andel i boet skolat ökas.

Vidare skall

a) där livförsäkring, som är kapitalförsäkring, tagits å försäkringstagarens eller hans makes liv samt den rätt, som på grund av försäkringsavtalet tillkommit endera av dem, jämlikt 116 § första stycket lagen om försäkringsavtal icke kunnat tagas i mät för någondas gäld, eller

b) där försäkring tagits för olycksfall eller sjukdom, vid skattens beräkning från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare såsom skattefritt avräknas ett belopp av 51 000 kronor. Har på grund av förordnande av samma person förmånstagaren tidigare erhållit sådant förvärv, som jämlikt 37 § 2 mom. är i beskattningshänseende likställt med gåva, må likväl å värdet av vad som inom loppet av tio år tillfallit förmånstagaren ej avräknas mer än sammanlagt 51 000 kronor.

Vidare skall

a) där livförsäkring, som är kapitalförsäkring *men ej livränteförsäkring*, tagits å försäkringstagarens eller hans makes liv samt den rätt, som på grund av försäkringsavtalet tillkommit endera av dem, jämlikt 116 § första stycket lagen om försäkringsavtal icke kunnat tagas i mät för någondas gäld, eller

b) där försäkring tagits för olycksfall eller sjukdom, vid skattens beräkning från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare såsom skattefritt avräknas ett belopp av 59 000 kronor. Har på grund av förordnande av samma person förmånstagaren tidigare erhållit sådant förvärv, som jämlikt 37 § 2 mom. är i beskattningshänseende likställt med gåva, må likväl å värdet av vad som inom loppet av tio år tillfallit förmånstagaren ej avräknas mer än sammanlagt 59 000 kronor.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 857.

² Senaste lydelse 1975: 1354.

Vad som på grund av insättningar av samma person i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt på en gång tillfaller någon såsom förmånstagare skall denne anses erhålla på grund av en och samma försäkring, och skall så anses som om försäkringen tagits vid tiden för den första insättningen och på villkor att premiebetalning skolat ske i den ordning, vari insättningarna i anstalten skett eller enligt avtal mellan anstalten och försäkringstagaren skolat äga rum.

Skattskyldighet enligt första stycket äger ej rum för rätt till pension som utgår på grund av pensionsförsäkring, därest denna tagits i samband med tjänst eller ock premiebetalningen påbörjats eller genom engångsbetalning fullgjorts mer än tio år före dödsfallet. Skattskyldighet äger ej heller rum för rätt till annan pension på grund av pensionsförsäkring eller för rätt till livränta, som utgår på grund av annan försäkring än pensionsförsäkring, i den mån vad som på grund av förordnande av samma person tillfallit den berättigade icke överstiger en årsränta av 10 000 kronor vid pensionsförsäkring och 2 500 kronor vid annan livränteförsäkring.

Angående vad som förstås med kapitalförsäkring och pensionsförsäkring samt med att försäkring tagits i samband med tjänst stadgas i anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen (1928: 370).

Vad i första och andra styckena här ovan sägs skall, även om förmånstagarförordnande i enlighet med lagen om försäkringsavtal icke föreligger, äga tillämpning jämväl i fråga om vad som tillfallit någon på grund av statens grupplivförsäkring eller jämförbar av kommunal eller enskild arbetsgivare avtalad grupplivförsäkring eller på grund av sådan förmån från kommun, som avses i punkt 1 adertonde stycket av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling och äger tillämpning i fall där skattskyldighet inträtt efter utgången av år 1975.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-04

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Norling, Lidbom, Sigurdson, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson

Föredragande: statsrådet Sträng

Proposition om höjning av visst avdrag vid arvs- och gåvobeskattnings av förmånstagarförvärv, m. m.

Inledning

I skrivelse som kommit in till finansdepartementet den 20 februari 1976 har Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag (AFA) anmält att Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen i Sverige träffat avtal för år 1976 och t. v. om höjning av de försäkringsbelopp som kan utgå enligt avtal om tjänstegrupplivförsäkring. Avtalet innebär att försäkringsbeloppen för varje försäkringsår skall utgå med belopp som svarar mot visst antal basbelopp enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Det för ett visst år tillämpliga basbeloppet skall vara det, som enligt nämnda lag gällde för november månad föregående år. Det högsta försäkringsbelopp som i form av grundbelopp kan tillfalla en förmånstagare på grund av försäkringsfall under år 1976 utgör $6 \times 9\,700 = 58\,200$ kr. Höjningen har föranletts av önskemålet att, oavsett penningvärdeförändringen, bibehålla det reella värdet av försäkringens efterlevandeskydd oförändrat. I skrivelsen hemställer AFA att det skattefria förmånstagaravdraget i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt (AGL) höjs och liksom AFA:s tjänstegrupplivförsäkring knyts an till basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring.

Gällande ordning

Enligt 12 § AGL skall — då någon i enlighet med lagen (1927: 77) om försäkringsavtal insatts som förmånstagare — vad förmånstagaren erhåller på grund av försäkringen i regel anses som arv och arvsbeskat-

tas enligt vanliga regler. Vissa bestämmelser om inskränkningar i beskattningen finns dock. Sålunda avräknas under vissa förutsättningar vid skattens beräkning ett skattefritt belopp från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare. Det skattefria beloppet utgör sedan år 1975 51 000 kr. Om förmånstagaren inom en tidrymd av tio år före försäkringsfallet erhållit mer än ett förmånstagarförvärv av samma person, skall beloppen läggas samman och det skattefria beloppet får uppgå till högst 51 000 kr.

Föredraganden

Den inledningsvis nämnda höjningen av försäkringsbelopp på tjänstegrupplivförsäkringsområdet har aktualiserat frågan om höjning av det skattefria grundavdraget i 12 § AGL. Liksom hittills bör som riktmärke gälla att högsta tillåtna grundbelopp enligt AFA-försäkringen bör vara fritt från skatt enligt AGL. Jag förordar därför att det skattefria grundavdraget vid här avsedda förmånstagarförvärv höjs till 59 000 kr. En motsvarande höjning av beloppsgränsen bör samtidigt ske såvitt gäller rätten till skattefritt avdrag för den som inom en tioårsperiod har erhållit flera förmånstagarförvärv av samma person. De föreslagna bestämmelserna bör gälla fr. o. m. ingången av innevarande år.

I klarläggande syfte föreslår jag därjämte att i 12 § andra stycket anges att bestämmelsen avser kapitalförsäkring som ej är livränteförsäkring.

Hemställen

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

